

AZ OSZTRÁK KIIGAZÍTÁSI MECHANIZMUS JOGI MEGÍTÉLÉSE*

Kovács Adrienn Lilla¹

Hazánkból évről évre egyre több munkavállaló vándorol külföldre a magasabb kereseti lehetőségek érdekében. Ezzel összefüggésben érdemes vizsgálni Magyarország és Ausztria kapcsolatát, mert nyugati szomszédunk az egyik fő célország a külföldi munkavállalást illetően. Jelen tanulmány e jelenséget vizsgálja az osztrák kiigazítási mechanizmus szempontjából.

Bevezetés

Amennyiben a számtani adatokat vesszük figyelembe 2012. január és 2022. május között – kisebb visszaesések mellett – folyamatos emelkedés figyelhető meg az Ausztriában munkát vállaló magyarok tekintetében. Ez az emelkedés azonban nemcsak az említett év májusáig, de azt követően is folyamatosan megfigyelhető. 2022 júliusában a magyar munkavállalók száma Ausztriában már elérte a 114 448 főt.²

Ugyanezen év szeptemberére pedig már 115 252 főt számláltak. Fontos azonban megemlíteni, hogy e szám nem foglalja magában a csekély mértékű bejelentéssel dolgozó munkavállalókat, az egyéni vállalkozókat, illetve azon magyar állampolgárokat sem, akik Ausztriában munkanélküli ellátásra jogosultak. Az említett hónapban tehát valójában 135 180 fő volt az Ausztriában vállalkozó és dolgozó magyar állampolgárok száma.³

Ezen statisztikai adatok bemutatásával ismerhető meg, hogy a 2019. január 1-jén Ausztriában bevezetett kiigazítási mechanizmus mennyi magyar állampolgárságú munkavállalót érint vagy érinthet attól függően, hogy van-e gyermekük.⁴

Mindenki számára világos, hogy főként a periféria, valamint a félperiféria országaiból a centrumországokba bevándorló munkások tartják fenn a jóléti

* DOI 10.21867/KjK/2023.2.5.

¹ Kovács Adrienn Lilla, egyetemi joghallgató, DE-ÁJK

² Sz. E.: Rekordot döntött az Ausztriában dolgozó magyarok száma, Közélet, 2022. 08. 29.

<https://www.vg.hu/kozelet/2022/08/rekordot-dontott-az-ausztriaban-dolgozo-magyarok-szama> (letöltés dátuma: 2023. 04. 21.)

³ Osztrák ügyek consulting – Ausztriában dolgozó magyarok irodája és információs portálja: Mennyi magyar dolgozik valójában Ausztriában?, 2022. 12. 08.

https://www.osztrakugyek.com/hirek/mennyi_magyar_dolgozik_valojaban_ausztriaban/ (letöltés dátuma: 2023. 04. 21.)

⁴ Az Európai Unió Bírósága, Kommunikációs Igazgatóság, Sajtó- és Tájékoztatási Egység: 102/22. sz. sajtóközlemény, Luxemburg, 2022. június 16., A C-328/20. sz. ügyben hozott ítélet, Bizottság kontra Ausztria (A családi ellátások indexálása

<https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2022-06/cp220102hu.pdf> (letöltés dátuma: 2023. 04. 21.)

szolgáltatásokat. Ezeket a bevándorló személyeket nevezzük vendégmunkásoknak, akik egyrészt sokkal hátrányosabb helyzetből érkeznek, mint amely az adott országban megfigyelhető, másrészt gyakran előfordul, hogy a foglalkoztatásuk feketén, tehát bejelentés nélkül történik. Éppen emiatt nemcsak a munkavállalóknak járó biztonsági hálótól esnek el, de nagyon sok szociális szolgáltatást sem élvezhetnek. A vizsgált osztrák kiigazítási mechanizmus bevezetése által azonban a bejelentett munkavállalók, tehát a családtámogatási rendszer részére adózók sem részesülhetnek nekik járó támogatásokból.⁵

A kiigazítási mechanizmus visszaságai

A kiigazítási mechanizmus bevezetésével az Osztrák Köztársaság célja az volt, hogy azoknak a családi támogatásoknak és különféle adókedvezményeknek az általános összegét kiszámolják, amelyeket olyan munkavállalóknak nyújtanak, akiknek gyermekei egy másik tagállamban rendelkeznek állandó lakóhellyel. Ezen szabályozással tehát a cél az volt, hogy a családi ellátásokat az arra jogosult gyermekeinek állandó lakóhelye szerinti országtól függően kiigazítsa.⁶

Az új szabályozás tekintetében azt vizsgálták, hogy az Ausztriában dolgozó munkavállaló gyermeke mely tagállamban él. Ennek eredményeképpen pedig csökkentek vagy nőttek a juttatott családi adókedvezmények és támogatások attól függően, hogy a munkát vállaló személy gyermekének milyen árszínvonalú tagállamban található az állandó lakóhelye.⁷

Fontos megemlíteni, hogy a hozzáigazítási koefficiens érték Magyarország tekintetében 0,562 volt. Ez azt jelentette, hogy az osztrák munkavállalókhöz képest azok a magyar munkavállalók, akiknek a gyermeke Magyarországon él közel feleannyival kevesebb szociális juttatást kaphatott.⁸

Az osztrák törvényhozás új szabályozása számos magyar, Ausztriába dolgozni vándorolt személyt érintett hátrányosan az alacsonyabb magyar árszint miatt. A

⁵ Juhász Vanessza: Jogszerűtlen, hogy alacsonyabb támogatást kapnak a magyar vendégmunkások Ausztriában az EU szerint, 2022. június 16.

<https://merce.hu/2022/06/16/az-eu-szerint-jogszerutlen-ausztria-kettos-merceje-a-vendegmunkasok-szocialis-ellatasa-teren/> (letöltés dátuma: 2023. 04. 21.)

⁶ Az Európai Unió Bírósága, Kommunikációs Igazgatóság, Sajtó- és Tájékoztatási Egység: 102/22. sz. sajtóközlemény, Luxemburg, 2022. június 16., A C-328/20. sz. ügyben hozott ítélet, Bizottság kontra Ausztria (A családi ellátások indexálása)

<https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2022-06/cp220102hu.pdf> (letöltés dátuma: 2023. 04. 21.)

⁷ Szalai Anikó: A családi támogatások és adókedvezmények egyformán járnak az állampolgár és más EU-tagállamból jövő migráns munkavállalóknak, 2022. 07. 06.

<https://jogaszegylet.hu/jogelet/a-csaladi-tamogatások-es-adokedvezmények-egyformán-járnak-az-állampolgár-es-más-eu-tagállamból-jövő-migráns-munkavállalóknak/> (letöltés dátuma: 2023. 04. 22.)

⁸ Juhász Vanessza: Jogszerűtlen, hogy alacsonyabb támogatást kapnak a magyar vendégmunkások Ausztriában az EU szerint, 2022. június 16.

<https://merce.hu/2022/06/16/az-eu-szerint-jogszerutlen-ausztria-kettos-merceje-a-vendegmunkasok-szocialis-ellatasa-teren/> (letöltés dátuma: 2023. 04. 22.)

fentebb említett adatok vonatkozásában elmondható, hogy ezen kiigazítási mechanizmus körülbelül 40 000 magyar gyermeket érintett.⁹

Ezzel kapcsolatban az Európai Bizottság (továbbiakban: Bizottság) 2020. július 22-én kereseti kérelmet nyújtott be az Európai Unió Bíróságához (továbbiakban: Bíróság) az Osztrák Köztársasággal szemben. A Bizottság a Bíróságtól annak megállapítását kérte, hogy az Osztrák Köztársaság az említett kiigazítási mechanizmus bevezetésével megsértette a 883/2004/EK rendelet 4., 7. és 67. cikkéből, továbbá a 492/2011/EU rendelet 7. cikkének (2) bekezdéséből eredő kötelezettségeit.¹⁰

A Bizottság mivel úgy vélte, hogy a kiigazítási mechanizmus, valamint az osztrák állampolgárokhoz viszonyított eltérő, hátrányos bánásmód a migráns munkavállalókkal szemben uniós jogba ütközik, azzal ellentétes, kötelezettségszegés megállapítása iránti keresetet indított a Bíróság előtt Ausztriával szemben.¹¹

A 883/2004/EK rendelet megsértése

A szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló 883/2004/EK rendelet 4. cikke az egyenlő bánásmódról rendelkezik, amely kimondja, hogy azon személyek, akik a rendelet hatálya alá tartoznak, bármely tagállamban azonos ellátásokat élveznek az adott tagállam állampolgáraival, továbbá ugyanazon kötelezettségek is vonatkoznak rájuk. Ez tehát azt jelenti, hogy az Ausztriában dolgozó magyar állampolgárokat nem csak ugyanolyan kötelezettségek terhelik, mint az osztrák állampolgárokat, de ugyanazon ellátásokra is jogosultak. Az említett rendelet 7. cikke azzal összefüggésben állapít meg kötelezettséget, hogy mi történik akkor, ha a pénzbeli ellátás tekintetében kedvezményezett vagy tag családtagjai nem az ellátások nyújtásáért felelős intézmény székhelye szerinti tagállamban élnek. Ezzel kapcsolatban a rendelet kimondja, hogy a fizetendő pénzbeli ellátások összege nem csökkenthető, nem változtatható meg, nem lehet őket felfüggeszteni, visszavonni vagy elkobozni amiatt, hogy az említett családtagok egy másik tagállamban rendelkeznek állandó lakóhellyel.¹²

Ennek értelmében tehát nem alkalmazható hátrányos megkülönböztetés a családtámogatások rendszerében azon magyar állampolgárságú

⁹ Szabad Magyar Szó: Ellentétes az uniós joggal a családi pótlékra vonatkozó osztrák szabályozás, <https://szmsz.press/2022/06/16/ellentetes-az-unios-joggal-a-csaladi-potlekra-vonatkozo-osztrak-szabalyozas/> (letöltés dátuma: 2023. 04. 22.)

¹⁰ InfoCuria – Ítélezési gyakorlat, 2020. július 22-én benyújtott kereset – Európai Bizottság kontra Osztrák Köztársaság <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=7F7BA0EA55C92600325D99F719D2E0D5?text=&docid=230707&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=931121> (letöltés dátuma: 2023. 04. 22.)

¹¹ P. L.: Döntött az Európai Bíróság, jogellenesen kapnak kevesebb családi pótlékot az Ausztriában dolgozó magyarok, <https://nepszava.hu/3160399-europai-birosag-itelet-ausztria-ingazo-munkavallalok> (letöltés dátuma: 2023. 04. 22.)

¹² 883/2004/EK rendelet

munkavállalókkal szemben, akik bár Ausztriában dolgoznak, a családtagjaik Magyarországon élnek.

Végül, de nem utolsó sorban a 883/2004/EK rendelet 67. cikke rendelkezik a más tagállamban élő családtagokról. Ezen cikk értelmében az adott személy, valamint a másik tagállamban élő családtagjaik is az illetékes tagállamban elfogadott jogszabályok szerint jogosultak családi ellátásokra úgy, mintha az említett tagállamban rendelkeznének lakóhellyel.¹³

Ez tehát azt jelenti, hogy mind az Ausztriában dolgozó magyar munkavállaló, mind pedig a Magyarországon élő családtagjaik az osztrák jogszabályok szerint jogosultak a családi ellátásokra. Ezen cikk vizsgálata során is megállapítható tehát, hogy nem alkalmazható hátrányos megkülönböztetés az ellátások összegének megállapításakor pusztán azért, mert a munkavállaló gyermekei nem az adott tagállamban rendelkeznek állandó lakóhellyel.

A 492/2011/EU rendelet megsértése

A Bizottság véleménye alapján mindezekon túl Ausztria megsértette a munkavállalók Unión belüli szabad mozgásáról szóló 492/2011/EU rendelet 7. cikkének (2) bekezdését is, amely kimondja, hogy „*Az említett munkavállaló a hazai munkavállalókkal azonos szociális és adókedvezményeket élvez*”.¹⁴

Ezen bekezdés tekintetében az említett munkavállaló nem más, mint, aki az Unión belüli szabad mozgás jogával rendelkezik. A vizsgált ügy vonatkozásában pedig azon magyar állampolgárságú munkavállaló, aki Ausztriában dolgozik. Ezáltal tehát megállapítható, hogy a magyarok az osztrákokkal azonos szociális és adókedvezményeket élveznek.

Összegzés

Az Osztrák Köztársaság tehát a kiigazítási mechanizmussal megsértette a fent említett rendeleteket. A Bíróság ítéletében kimondta, egyrészt hogy az Osztrák Köztársaság azzal, hogy a családi bónusz pluszra, az egyedüli keresőknek járó adókedvezményre, a gyermeket egyedül nevelőknek járó adókedvezményre, a tartásdíj után járó adókedvezményre alkalmazandó kiigazítási mechanizmust vezetett be azon migráns munkavállalókat érintően, akiknek a gyermekei egy másik tagállamban rendelkeznek állandó lakóhellyel, megsértette a 492/2011/EU rendelet 7. cikkének (2) bekezdéséből fakadó kötelezettségeit. Ennek oka, ahogyan már korábban is említettem, hogy a rendelet értelmében a magyar állampolgárságú munkavállalók az osztrák munkavállalókkal azonos szociális és adókedvezményeket élveznek. Ezen túlmenően azonban megsértették a 883/2004/EK rendelet fentebb már említett cikkeit is. Ennek oka,

¹³ 883/2004/EK rendelet

¹⁴ 492/2011/EU rendelet

hogy az eltartott gyermek után járó adókedvezményre, valamint a családi támogatásokra alkalmazandó kiigazítási mechanizmust vezetett be azokkal a munkavállalókkal kapcsolatban, akik gyermekeinek állandó lakóhelye egy másik tagállamban található.¹⁵

Az eltartott gyermek után járó adókedvezmény, valamint a családi támogatások olyan családi ellátások, amelyek a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló rendelet hatálya alá tartoznak. Ezáltal pedig se nem csökkenthetők, se nem módosíthatók azon okból, hogy az arra jogosult, esetlegesen családtagjai nem az ellátást nyújtó tagállamban rendelkeznek állandó lakóhellyel.¹⁶

Kiemelte továbbá a Bíróság azt is, hogy az említett migráns, jelen esetben magyar állampolgárságú munkavállalók a hazai munkavállalókkal azonosan vesznek részt az adókedvezmények alapjául szolgáló hozzájárulások finanszírozásában. Mindezt úgy, hogy nem veszik figyelembe, hogy mely tagállamban található a munkavállaló gyermekének állandó lakóhelye. Ez a közvetett hátrányos megkülönböztetés, mely az állampolgárságon alapul, sérti a munkavállalóknak az Európai Unión belüli szabad mozgására vonatkozó rendeletet is.¹⁷

Mindemellett a Bíróság kötelezte az Osztrák Köztársaságot nem csak a saját költségeinek, de a Bizottság oldalán felmerült költségek viselésére is.¹⁸ Az osztrák kiigazítási mechanizmussal kapcsolatban a Bíróság megállapította, hogy *„ez a kiigazítási mechanizmus állampolgárságon alapuló közvetett hátrányos megkülönböztetésnek minősül, amely semmiképpen nem igazolt”*.¹⁹

¹⁵ InfoCuria – Ítélezési gyakorlat, A Bíróság (második tanács) 2022. június 06-i ítélete – Európai Bizottság kontra Osztrák Köztársaság
<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=7F7BA0EA55C92600325D99F719D2E0D5?text=&docid=263700&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=931121> (letöltés dátuma: 2023. 04. 22.)

¹⁶ P. L.: Döntött az Európai Bíróság, jogellenesen kapnak kevesebb családi pótlékot az Ausztriában dolgozó magyarok, 2022. 06.16.
https://nepszava.hu/3160399_europai-birosag-itelet-ausztria-ingazo-munkavallalok (letöltés dátuma: 2023. 04. 22.)

¹⁷ Szalai Anikó: A családi támogatások és adókedvezmények egyformán járnak az állampolgár és más EU-tagállamból jövő migráns munkavállalóknak, 2022. 07. 06.
<https://jogaszegylet.hu/jogelet/a-csaladi-tamogatások-es-adokedvezmények-egyforman-járnak-az-allampolgar-es-mas-eu-tagallambol-jovo-migrans-munkavallaloknak/> (letöltés dátuma: 2023. 04. 22.)

¹⁸ InfoCuria – Ítélezési gyakorlat, A Bíróság (második tanács) 2022. június 16-i ítélete – Európai Bizottság kontra Osztrák Köztársaság
<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=7F7BA0EA55C92600325D99F719D2E0D5?text=&docid=263700&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=931121> (letöltés dátuma: 2023. 04. 22.)

¹⁹ Juhász Vanessza: Jogszerűtlen, hogy alacsonyabb támogatást kapnak a magyar vendégmunkások Ausztriában az EU szerint, 2022. június 16.
<https://merce.hu/2022/06/16/az-eu-szerint-jogszerutlen-ausztria-kettos-merceje-a-vendegmunkások-szocialis-ellatasa-teren/> (letöltés dátuma: 2023. 04. 22.)

Források jegyzéke:

- Sz. E.: Rekordot döntött az Ausztriában dolgozó magyarok száma, Közélet, 2022. 08. 29.
- <https://www.vg.hu/kozelet/2022/08/rekordot-dontott-az-ausztriaban-dolgozo-magyarok-szama> (letöltés dátuma: 2023. 04. 21.)
- Osztrák ügyek consulting – Ausztriában dolgozó magyarok irodája és információs portálja: Mennyi magyar dolgozik valójában Ausztriában?, 2022. 12. 08.
https://www.osztrakugyek.com/hirek/mennyi_magyar_dolgozik_valojaban_ausztriaban/ (letöltés dátuma: 2023. 04. 21.)
- Az Európai Unió Bírósága, Kommunikációs Igazgatóság, Sajtó- és Tájékoztatási Egység: 102/22. sz. sajtóközlemény, Luxemburg, 2022. június 16., A C-328/20. sz. ügyben hozott ítélet, Bizottság kontra Ausztria (A családi ellátások indexálása), <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2022-06/cp220102hu.pdf> (letöltés dátuma: 2023. 04. 21.)
- Juhász Vanessza: Jogszerűtlen, hogy alacsonyabb támogatást kapnak a magyar vendégmunkások Ausztriában az EU szerint, 2022. június 16.
- <https://merce.hu/2022/06/16/az-eu-szerint-jogszerutlen-ausztria-kettos-merceje-a-vendegmunkasok-szocialis-ellatasa-teren/> (letöltés dátuma: 2023. 04. 21.)
- Az Európai Unió Bírósága, Kommunikációs Igazgatóság, Sajtó- és Tájékoztatási Egység: 102/22. sz. sajtóközlemény, Luxemburg, 2022. június 16., A C-328/20. sz. ügyben hozott ítélet, Bizottság kontra Ausztria (A családi ellátások indexálása)
- <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2022-06/cp220102hu.pdf> (letöltés dátuma: 2023. 04. 21.)
- Szalai Anikó: A családi támogatások és adókedvezmények egyformán járnak az állampolgár és más EU-tagállamból jövő migráns munkavállalóknak, 2022. 07. 06.
- <https://jogaszegylet.hu/jogelet/a-csaladi-tamogatasok-es-adokedvezmenyek-egyforman-jarnak-az-allampolgar-es-mas-eu-tagallambol-jovo-migrans-munkavallaloknak/> (letöltés dátuma: 2023. 04. 22.)
- Juhász Vanessza: Jogszerűtlen, hogy alacsonyabb támogatást kapnak a magyar vendégmunkások Ausztriában az EU szerint, 2022. június 16.
- <https://merce.hu/2022/06/16/az-eu-szerint-jogszerutlen-ausztria-kettos-merceje-a-vendegmunkasok-szocialis-ellatasa-teren/> (letöltés dátuma: 2023. 04. 22.)
- Szabad Magyar Szó: Ellentétes az uniós joggal a családi pótlékra vonatkozó osztrák szabályozás,

- <https://szmsz.press/2022/06/16/ellentetes-az-unios-joggal-a-csaladi-potlekra-vonatkozo-osztrak-szabalyozas/> (letöltés dátuma: 2023. 04. 22.)
- InfoCuria – Ítélezési gyakorlat, 2020. július 22-én benyújtott kereset – Európai Bizottság kontra Osztrák Köztársaság
 - <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=7F7BA0EA55C92600325D99F719D2E0D5?text=&docid=230707&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=931121> (letöltés dátuma: 2023. 04. 22.)
 - P. L.: Döntött az Európai Bíróság, jogellenesen kapnak kevesebb családi pótlékot az Ausztriában dolgozó magyarok, https://nepszava.hu/3160399_europai-birosag-itelet-ausztria-ingazomunkavallalok (letöltés dátuma: 2023. 04. 22.)
 - Corrigendum to Regulation (EC) No 883/2004 of the European Parliament and of the Council of 29 April 2004 on the coordination of social security systems, OJ L 200, 7.6.2004, p. 1–49.
 - Az Európai Parlament és a Tanács 492/2011/EU rendelete (2011. április 5.) a munkavállalók Unión belüli szabad mozgásáról. OJ L 141, 27.5.2011, p. 1–12.
 - InfoCuria – Ítélezési gyakorlat, A Bíróság (második tanács) 2022. június 06-i ítélete – Európai Bizottság kontra Osztrák Köztársaság
 - <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=7F7BA0EA55C92600325D99F719D2E0D5?text=&docid=263700&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=931121> (letöltés dátuma: 2023. 04. 22.)
 - <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=7F7BA0EA55C92600325D99F719D2E0D5?text=&docid=263700&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=931121> (letöltés dátuma: 2023. 04. 22.)
 - Juhász Vanessza: Jogszerűtlen, hogy alacsonyabb támogatást kapnak a magyar vendégmunkások Ausztriában az EU szerint, 2022. június 16.
 - <https://merce.hu/2022/06/16/az-eu-szerint-jogszerutlen-ausztria-kettosmerceje-a-vendegmunkasok-szocialis-ellatasa-teren/> (letöltés dátuma: 2023. 04. 22.)